

A large, stylized teal leaf graphic is positioned on the right side of the page, extending from the top right towards the bottom left. The leaf has a prominent vein structure and is set against a dark grey background.

9 Kristinusko, yhteiskunta ja ympäristö

Sivut 96–103

Johdattavat kysymykset

- Mitä tarkoittaa kontekstuaalinen teologia?
- Millaista kontekstuaalista teologiaa eri puolilla maailmaa on syntynyt?
- Mitä erilaiset vapautuksen teologiat tavoittelevat?
- Millainen on kristillisten kirkkojen ja ympäristön suhde?

Kontekstuaalinen teologia

- kaikki teologia kontekstuaalista eli tilannesidonnaista
- esimerkiksi aika, paikka, elämäntilanne vaikuttavat siihen, miten Raamattua tulkitaan ja kristillisyyttä harjoitetaan
- kontekstuaaliseksi teologiaksi kutsuttu perinteisesti traditionaalisia kristinuskon muotoja uudistavia ja kritisoivia suuntauksia

Vapautuksen teologia

- vapautuksen teologiassa puolustetaan sorrettujen ja alistettujen oikeuksia
- monia eri muotoja eri puolilla maailmaa
- yhdistävinä tekijöinä yhteiskunnallisen muutoksen tavoittelu ja yhdenvertaisuus
- syntyi köyhissä maissa, esimerkiksi Latinalaisen Amerikan vapautuksen teologia
- myös länsimaissa, kuten feministiteologia

Feministiteologia ja queer-teologia

- feministiteologiassa kritisoidaan naisia alistavia rakenteita
- maskuliinisten käsitteiden kyseenalaistaminen, esimerkiksi Isä, Herra
- päämuodot reformistit ja radikaalifeministit
- reformistit haluavat uudistaa kristinuskon sen sisältä (naispappeus)
- radikaalifeministit muotoilevat kokonaan uutta uskontoa
- queer-teologiassa pyritään murtamaan sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyviä stereotyyppioita

Ekoteologia

- ekoteologia tarkoittaa kristillistä ympäristöajattelua
- kristinuskon ja luontosuhteen tutkimusta sekä käytännön toimintaa ympäristön hyväksi
- ekoteologialla pitkät perinteet, mutta voimistunut 1960-luvulta lähtien
- erilaisia muotoja:
  - tilanhoitajaetiikka (ihminen Jumalan tilanhoitajana, luonnolla välinearvo)
  - revisionismi (oikeudenmukaisuuden toteutuminen, luonnolla itseisarvo)
  - radikaali ekoteologia (kristinuskon muututtava totaalisesti, vaikutteita muista uskonnoista)

Kirkot ja ympäristö

- luonnon ja ympäristön puolustajia esiintynyt kautta kristinuskon historian:
  - Hildegard Bingeniläinen
  - Franciscus Assisilainen
  - usein luostareissa askeettisuus, omavaraisuus
- eri kirkkokuntien sisällä moninaisia näkemyksiä ekoteologiasta
- tilanhoitajaetiikka ollut pitkään vallitsevana kantana
- nykyisin monia aktiivisia ympäristötoimijoita sekä ympäristötoimia:
  - paavi Franciscus
  - patriarkka Bartolomeos
  - ekumeeninen ympäristötoiminta esimerkiksi KMN
  - Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa esimerkiksi ekopaasto, vihreät riparit, Kirkon energia- ja ympäristöstrategia

Keskeiset käsitteet

- kontekstuaalinen teologia
- vapautuksen teologia
- feministiteologia
- queer-teologia
- ekoteologia
- panenteismi
- radikaali ekoteologia
- revisionistit
- tilanhoitajaetiikka

